herpy

VARANER

# *Varanus cumingi*

*Varanus cumingi* är en stor, gul och svart vattenvaran från Mindanao och de närmaste öarna i södra Filippinerna, tidigare räknad som underart av *Varanus salvator*. Mycket av skötseln är lånat från närbesläktade vattenvaraner.

Familj: Varanidae  Engelska: Cuming's water monitor  Tidigare namn: *Varanus salvator cumingi*  Publicerad 16 november 2026

**FAKTARUTA**

### DJURET

| | |
|---|---|
| Vuxenstorlek | **100-150 cm**<br>total längd inkl. svans |
| Livslängd | **15-20 år** |
| Aktiv | **På dagen** |
| Levnadssätt | **Trädlevande, marklevande och semiakvatisk** |
| Biotop | **Regnskog och våtmark** |
| Svårighetsgrad | **Expert** |

### SKÖTSEL

| | |
|---|---|
| Min. terrarium | **300 × 150 × 150 cm**<br>L × B × H för 1 vuxet djur |
| Temperatur, dag | **27-32 °C** |
| Värmeplats | **52-60 °C** |
| Temperatur, natt | **21-24 °C** |
| Luftfuktighet | **60-70 %** |
| Vatten | **Vattendel**<br>djup 35-50 cm |
| UVB | **Nödvändigt**<br>Fergusonzon 3 |
| Föda | **Insekter, ryggradsdjur och maskar/sniglar** |
| Hålls | **Ensamma** |

### AVEL

| | |
|---|---|
| Fortplantning | **Äggläggande** |
| Könsmogen | **24 mån.** |
| Kullstorlek | **5-10 ägg** |
| Kullar per år | **1-3** |
| Inkubation | **187-220 dagar**<br>vid 27-31,5 °C |

### SKYDD OCH PAPPER

| | |
|---|---|
| CITES | **Bilaga II** |
| EU-bilaga | **Bilaga B** |
| IUCN | **Livskraftig (LC)** |

## Om arten

*Varanus cumingi* är en stor, kraftigt byggd varan i *Varanus salvator*-komplexet. Den har mer gult än någon av de andra vattenvaranerna på Filippinerna: en intensivt gul teckning på huvud och kropp över en svart grundfärg. Dessutom har den förstorade fjäll runt parietalögat på ovansidan av huvudet, ett av de drag som skiljer arten från dess närmaste släktingar. Äldre djur kan vara mörkare än unga.

Arten beskrevs 1839 och räknades senare under många år som underart av *V. salvator*. Sedan 2007 räknas den åter som en egen art. Bestånden på Samar, Leyte och Bohol beskrevs 2010 som underarten *V. c. samarensis* och har sedan dess höjts till art som *Varanus samarensis*. Flera av arterna i gruppen är genetiskt mycket unga, och det har föreslagits att de hellre bör räknas som underarter av *V. salvator*, så att namnet kan komma att ändras igen.

De största djuren blir omkring 150 cm i total längd med en nos-kloak-längd på omkring 60 cm och väger omkring 2,5 kg. Siffrorna är osäkra, och närbesläktade vattenvaraner blir betydligt större. Nykläckta ungar mäter 28-32 cm i total längd och väger 26-42 g.

Se till att få arten noggrant bestämd vid köp, eftersom de gula vattenvaranerna från Filippinerna lätt förväxlas med varandra och med andra arter i *V. salvator*-gruppen. Behandla den som en stor, dagaktiv och kraftfull varan för erfarna hållare. Ett vuxet djur kräver ett terrarium i storlek med ett litet rum, en stor vattenbassäng som måste bytas ofta och hela bytesdjur varje vecka i många år. Livslängden är inte känd; 15-20 år är en uppskattning utifrån närbesläktade vattenvaraner.

Skötseln nedan bygger till stor del på nära släktingar i *V. salvator*-gruppen.

## Utbredning och livsmiljö

*Varanus cumingi* är endemisk för Filippinerna. Den lever på Mindanao, där typlokalen ligger, och på några få närliggande öar, bland annat Camiguin Sur. Bestånden på Samar, Leyte och Bohol, som tidigare räknades hit, hör i dag till *Varanus samarensis*.

Den exakta utbredningen är dåligt känd, eftersom arten först nyligen har skilts ut från *Varanus salvator*. Fynd utanför Filippinerna på kartan hör inte till den naturliga utbredningen.

> **Naturlig utbredning:** Filippinerna.

### LIVSMILJÖ

Arten är knuten till vatten och lever i mangrove, fuktig skog och längs stränder, men den är också vanlig i människoskapade miljöer som fiskdammar och odlad mark. Närbesläktade vattenvaraner använder vattnet både för att jaga i och för att fly i.

Klimatet på Mindanao är tropiskt, varmt och fuktigt hela året. Temperatur och fuktighet i artens livsmiljöer är inte kända, så siffrorna för terrariet är lånade från närbesläktade vattenvaraner från motsvarande tropiska trakter. Födan är mångsidig: många slags djur och kadaver.

## Skötsel

### TERRARIET

En vuxen *Varanus cumingi* på omkring 150 cm behöver ett hemmabyggt terrarium eller ett helt rum på minst 300 × 150 × 150 cm (längd × bredd × höjd), och större är bättre. Måttet är en uppskattning utifrån tumregeln för varaner: minst 5 × 2 × 2 gånger nos-kloak-längden (här omkring 60 cm) och extra höjd för klättrande arter. Utöver golvytan kommer en vattendel som djuret kan ta sig helt ned i. Anläggningen ska vara stor och varierad, med flera ljus- och värmekällor och en stor vattenbassäng som håller uppe luftfuktigheten.

Ungar kan börja i ett terrarium på omkring 120 × 60 × 60 cm, men de växer snabbt: från omkring 30 cm vid kläckningen till 85-100 cm på ett år. Räkna med att behöva bygga om flera gånger under det första året, och planera från början efter vuxenstorleken.

Inred med en stor, stabil vattenbassäng där djuret kan ligga nedsänkt (se avsnittet om vatten). För landdelen används djupt substrat att gräva i, till exempel en fuktig blandning av jord och kokosmull eller barkflis, och många gömställen och grenar som kan bära djurets vikt. Vattenvaraner klättrar gärna, så det ska finnas stabila klättermöjligheter och flera nivåer. Levande växter överlever sällan.

Lock ska vara stabila och säkrade, så att djuret inte kan lyfta eller skjuta upp dem. Alla värmekällor ska skärmas av, eftersom varaner lätt bränner sig på lampor som de kan nå.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

### TEMPERATUR

*Varanus cumingi* ska ha en bakgrundstemperatur på 27-32 °C på dagen. Siffrorna är lånade från *Varanus salvator*. Solplatsen ska ha en yttemperatur på 52-60 °C, mätt med IR-termometer på själva solplatsen, inte i luften. På natten får temperaturen sjunka till 21-24 °C. Det ska finnas en stor temperaturgradient, så att djuret själv kan välja mellan varmt och svalt.

Använd flera olika ljus- och värmekällor i anläggningen, så att djuret kan välja mellan flera solplatser. För ett stort djur ska solplatsen vara så bred att hela kroppen blir varm på en gång, till exempel med flera spotlights sida vid sida. Annars kan djuret bränna sig på det ställe som ligger närmast lampan. En varan som solar en stund, går på upptäcktsfärd och återvänder mår bra. Ligger den nästan hela tiden under lampan är det för kallt; solar den aldrig är det för varmt. Styr all uppvärmning med termostat.

Läs mer: Värme och temperatur

### LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska vara 60-70 %; siffran är lånad från *Varanus salvator*. En stor vattenbassäng håller i sig självt uppe fuktigheten, och ett fuktigt, djupt substrat ger djuret en plats att dra sig tillbaka till.

Ventilationen ska vara god, så att luften inte blir stillastående, och botten ska kunna torka upp delvis. Ständigt våta förhållanden och stillastående, fuktig luft ger hudinfektioner och svamp.

### VATTEN OCH VATTENKVALITET

Arten är knuten till vatten, så en stor vattendel är inte valfri. Den ska vara så stor att hela djuret kan ligga nedsänkt och simma, och djupet bör vara 35-50 cm för ett vuxet djur. Vattendelen ska ha en stabil kant eller ramp, så att djuret lätt kan ta sig upp igen.

Varanerna tömmer ofta tarmen i vattnet, så det ska bytas dagligen, om det inte finns ett kraftigt filter. Se till att filtrets insug inte är så kraftigt att djuret kan sugas fast och drunkna. Vattnet får inte vara kallt, utan ska ha ungefär samma temperatur som terrariets bakgrund.

### LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv och solar sig, så kraftigt ljus och UVB är nödvändigt. Behandla den som en art för Ferguson-zon 3, precis som andra dagaktiva varaner som solar mycket. Använd kraftiga UVB-lampor eller kvicksilverlampor som passar för en stor, öppen installation, utan glas mellan lampa och djur, och placera dem så att djuret får ett lämpligt UV-index på solplatsen. Det exakta behovet är inte känt.

Håll ljuset tänt omkring 12 timmar om dagen, helst styrt av en timer. Lamporna ska bytas enligt tillverkarens anvisning, eftersom UVB-strålningen avtar långt innan lampan slutar lysa.

Läs mer: Ljus och UVB

### UTFODRING

I naturen äter *Varanus cumingi* många slags djur och kadaver. Utfodringen nedan är lånad från *Varanus salvator*.

Ungar lever mest på insekter som syrsor, gräshoppor och kackerlackor, gärna kompletterat med småfisk. De utfodras varje dag eller varannan dag det första året. Efter hand går man över till hela bytesdjur av lämplig storlek: fisk, kycklingar, ägg, stora insekter och gnagare. Vuxna över två år utfodras två till tre gånger i veckan, anpassat efter djurets vikt och kondition.

Vattenvaraner säger sällan nej till foder och blir lätt för feta. Gnagare som enda föda ger fetma och förfettade organ, så de ska bara vara en del av en varierad kost. Foderinsekter ska dammas med kalk och D3-vitamin, medan hela bytesdjur redan innehåller det mesta av det djuret behöver.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

### BETEENDE OCH HANTERING

*Varanus cumingi* är stor och kraftig, och även en medelstor varan har vassa tänder, starka klor och en kraftig svans som den kan piska med. Ett bett kan ge djupa sår, och klorna kan rispa upp huden. Stora vattenvaraner kan orsaka allvarliga skador om de blir rädda eller stressade.

Ungar är ofta nervösa och snabba att försvara sig. Tämjning kräver tid och korta, lugna och förutsägbara stunder. Kom nedifrån och inte uppifrån, för en hand ovanifrån uppfattas som ett rovdjur. Det hjälper ofta att börja i lågt vatten, där vattenvaraner är tryggare. Använd aldrig hantering som straff, och stör inte djuret under utfodringen.

Varaner bär på salmonella, så tvätta händerna noga efter all kontakt med djur, vatten och utrustning. Håll djuret borta från köket och från små barn. Arten hålls bäst enskilt. Håll hanarna åtskilda från honorna utanför parningen, så att honorna inte stressas.

Läs mer: Karantän och hygien

## Avel

### KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könet är svårt att se på varaner, även på *Varanus cumingi*. Hos *Varanus salvator* är vuxna hanar större än honorna med kraftigare och bredare nos, men säker könsbestämning kräver ultraljud, röntgen eller endoskopi hos en veterinär med erfarenhet av kräldjur. Honorna blir könsmogna vid en nos-kloak-längd på omkring 50 cm och hanarna vid omkring 40 cm, i

en ålder av omkring två år. Även en hel grupp kan visa sig bestå enbart av hanar, så könet bör klarläggas innan man planerar ett par.

### PARNING

*Varanus cumingi* har fötts upp i fångenskap flera gånger sedan 1990-talet. Parningen kan ske både i mitten av oktober och i april, och ingen sval period eller annan säsongsstyrning är känd. Djuren ska sättas ihop under noggrann uppsikt, eftersom hanen kan vara hård mot honan, och det ska alltid finnas möjlighet att snabbt skilja dem åt.

### ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

*Varanus cumingi* är äggläggande. En kull består av 5-10 ägg beroende på honans storlek, och en hona kan lägga upp till tre kullar om året. En äggläggningslåda är nödvändig: honan måste ha en djup plats med fuktigt substrat att gräva i. Närbesläktade vattenvaraner gräver ett hål och täcker över äggen, ofta efter flera provhål, och samma hona kan använda samma plats gång på gång. Utan en lämplig äggläggningsplats kan honan hålla kvar äggen, och det är livsfarligt.

### INKUBATION

Äggen tas ut och läggs i fuktigt substrat, till exempel perlit eller vermikulit, i en kläckningsmaskin. Vid 27-31,5 °C kläcks äggen efter 190-220 dagar, vid 29-31,5 °C redan efter 187-192 dagar. Flytta äggen så lite som möjligt, och vänd dem inte.

### UPPFÖDNING AV UNGAR

Nykläckta ungar mäter 12-14 cm i nos-kloak-längd och 28-32 cm i total längd och väger 26-42 g. Håll ungarna enskilt i ett terrarium med fuktigt bottensubstrat, gömställen och en vattenskål, och erbjud små insekter från de första dagarna. Ungarna växer mycket snabbt: efter 100 dagar är de omkring 38 cm långa (16 cm från nos till kloak), och efter ett år 85-100 cm. Se från början till att ungarna får ett hem som går att använda när de är vuxna.

## Hälsa och vanliga misstag

De vanliga problemen hos vattenvaraner i fångenskap gäller också *Varanus cumingi*:

- Parasiter och stress hos nyinköpta djur. Vildfångade djur kan vara försvagade, uttorkade och ha inälvsmask. Håll dem i karantän i minst sex veckor, och låt en veterinär med erfarenhet av kräldjur undersöka ett träckprov.
- Metabol skelettsjukdom vid för lite UVB och kalk. Det syns som mjuka käkar, krokiga lemmar och darrningar.
- Fetma och förfettade organ när gnagare är huvudfödan och rörelsen är för liten.
- Brännskador från oskärmade lampor eller för små solplatser, och nosskador av att stöta mot glaset i för små terrarier.
- Hudinfektioner och svamp, om vattnet är smutsigt eller botten ständigt är våt.
- Salmonella kan smitta människor, så hygienen är viktig.

Uppfödda djur är sällsynta i handeln, och de flesta är sannolikt vildfångade. Sök veterinär om djuret tappar i vikt, inte äter, är slött eller har svullnader.

Läs mer: Vanliga sjukdomar och tecken på sjukdom Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

### Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.